

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора медичних наук, генерального директора НДСЛ «ОХМАТДИТ» *Жовніра Владимира Аполлінарійовича* на дисертаційну роботу *Дзюби Дмитра Олександровича* на тему:

«ОПТИМІЗАЦІЯ АНЕСТЕЗІОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІД ЧАС СТЕНТУВАННЯ КОРОНАРНИХ АРТЕРІЙ»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук (спеціальність - 14.01.30 – анестезіологія та інтенсивна терапія) до спеціалізованої вченої ради Д 26.613.02 при Національному університеті охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика МОЗ України.

I. Актуальність обраної теми.

Тема дисертаційної роботи Дзюби Дмитра Олександровича «Оптимізація анестезіологічного забезпечення під час стентування коронарних артерій» торкається найпоширенішої нозології – ішемічної хвороби серця, яка в даний час поряд з онкологічними захворюваннями, визначає найбільший відсоток летальності в структурі смертності населення України. В загальній структурі смертності від серцево-судинної патології складають 61%. Тому лікування пацієнтів саме з ішемічною хворобою серця (ІХС) є однією з найбільш актуальних медичних проблем сучасної медицини.

Останніми роками найбільш швидко розвиваються міні-інвазивні методики оперативних втручань. Тільки в цьому десятиріччі кількість рентгеноендоваскулярних втручань з приводу ІХС зросла більш ніж вдвічі. Наприклад в США кількість стентувань коронарних артерій перевищує пів мільйони щорічно. Але не дивлячись на розповсюдженість методу кількість ускладнень від нього не зменшується.

Як і будь яке оперативне втручання у сучасних умовах, стентування коронарних артерій не можливо без участі лікаря анестезіолога. Але, не дивлячись на більш ніж п'ятдесятирічну історію інтервенційної радіології, до сих пір не

розроблено гайдлайнів та чітких рекомендації, щодо анальгоседації під час цього виду оперативного втручання. Проведено велика кількість опитувань та статистичних досліджень, що показує наявність локальних протоколів без стандартизованих підходів щодо анальгоседації. Досі не вирішено питань оптимального анестезіологічного забезпечення стентування коронарних артерій з точки зору впливу на транспорт кисню, системну гемодинаміку, ішемію міокарду під час та після втручання. У літературі іде широка дискусія щодо препаратів, режимів їх застосування та впровадження оптимальних схем медикації з мінімальною кількістю побічних ефектів під час стентування коронарних артерій.

Наукових робіт присвячених комплексному вирішенню цієї вкрай важливої проблеми недостатньо. Усе вище викладене свідчить про актуальність, гостроту і складність наукової теми Дзюби Дмитра Олександровича «Оптимізація анестезіологічного забезпечення під час стентування коронарних артерій».

II. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконується у відповідності до комплексної наукової теми, що виконується на кафедрі анестезіології та інтенсивної терапії НУОЗУ імені П.Л. Шупика «Розробка організаційних та клінічних аспектів підвищення рівня безпеки пацієнтів в анестезіології та інтенсивній терапії» (№ держреєстрації 0114U002223, термін виконання 2013-2018); «Розробка інноваційних технік анестезії та інтенсивної терапії» » (№ держреєстрації 0119U101724, термін виконання 2019 - 2023) та ініціативно-пошукової теми «Органопротекція при операціях зі штучним кровообігом у пацієнтів з ішемічною хворобою серця» (№ держреєстрації 0118U001141, термін виконання 2017-2020). Дисертант є співвиконавцем цих науково-дослідних робіт.

III. Новизна дослідження та одержаних результатів

Дисертантом наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення актуальної наукової задачі – зменшення кількості ускладнень та підвищення ефективності

аналгоседації при рентгенендоваскулярному стентуванні коронарних артерій шляхом розробки оптимальних методик анестезіологічного забезпечення.

Автор вперше запропонував системне вирішення даної проблеми, а саме:

1. Вперше в Україні описано, узагальнено і систематизовано анестезіологічні методики, схеми та підходи під час стентування коронарних артерій.

2. Автор вперше в Україні встановив та обґрунтував вибір оптимальної глибини анестезії протягом рентгенендоваскулярних втручань з точки зору клінічних показників та обмеження стрес-відповіді.

3. Вперше в Україні автором проведено аналіз застосування стандартних методик аналгоседації як при планових так и при ургентних оперативних втручаннях з приводу ІХС.

4. Під час проспективного дослідження автором детально досліджено різні фармакологічні агенти їх переваги та недоліки у якості компонентів аналгоседації під час стентування коронарних артерій.

5. Вперше, окрім опіатних методик знеболювання, автором запропоновано використання мало та без опіатної анестезії.

6. В ході експериментального етапу автором проведено електро-фізіологічне дослідження впливу кетаміну на гладку мускулатуру та доведено супресивний вплив.

7. Автором вперше виявлено індивідуальні особливості реакції організму на введення фентанілу, що дало змогу на третьому етапі сформувати групу персоналізованої анестезії під час аналізу якої було доведено її ефективність.

8. Вперше вивчено залежність прозапального інтерлейкіну-6 від тяжкості ураження та від методів анестезіологічного забезпечення під час стентування коронарних артерій.

9. Автором виявлено ступінь пошкодження міокарду під час стентувань коронарних артерій за допомогою поглибленого ЕКГ моніторингу аналізу тонких змін електричної активності серця, а для аналізу післяопераційного стану пацієнта застосовано дистанційний ЕКГ моніторинг зі застосуванням хмарних технологій.

У результаті проведених досліджень та проведеної комплексної рейтингової оцінки ефективності різних методик аналгоседації сформовано та впроваджено алгоритм анестезіологічного забезпечення стентування коронарних артерій.

Результати дисертаційної роботи впроваджені в практику: Державній установі «Інститут серця МОЗ України», у КНП КОР «Київська обласна клінічна лікарня», в навчальну діяльність кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НУОЗУ імені П.Л. Шупика МОЗ України.

VI. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Зроблені автором дослідження базуються на достатньому клінічному матеріалі – аналіз медичних карт 73 пацієнтів під час ретроспективного етапу та 270 пацієнтів, яким було проведено стентування коронарних артерій в ході проспективного етапу. Що проведено на клінічних базах кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НУОЗУ ім. П.Л. Шупика.

При проведенні дослідження використовувались сучасні клінічні, лабораторні, інструментальні, статистичні методики обрані відповідно до логіки дослідження, є сучасними і методологічно обґрунтованими. Окрім цього на себе звертає увагу експериментальний етап в ході якого проведено електро-фізіологічні дослідження на лабораторних тваринах. Що дозволило доповнити існуючі патофізіологічні дані про фармакологічні ефекти кетаміну.

В роботі на сучасному рівні проведена статистична обробка матеріалів дослідження, вивчені причинно-наслідкові зв'язки та на основі цього зроблені обґрунтовані висновки.

Матеріали дисертації демонструють компетентність та професійну підготовку дисертанта, його вміння аналізувати клінічний матеріал та здатність робити висновки.

Таким чином, слід вважати, що основні наукові положення роботи Дзюби Дмитра Олександровича є достовірними.

VII. Характеристика роботи та її розділів.

Робота побудована згідно з традиційним планом.

У вступі показана актуальність дослідження, визначені невирішені аспекти наукового пошуку. Чітко і ясно сформульована мета та завдання. Завдання роботи дозволяють послідовно розкрити проблему анестезіологічного забезпечення коронарних артерій, яка була метою дисертаційного дослідження.

В огляді літератури досить повно розкрита проблематика анестезіологічного забезпечення рентгенендоваскулярних втручань, а саме стентування коронарних артерій. В ході літературного огляду розглянуто різноманітні підходи до аналгоседації та препаратів, що застосовуються при цьому. Розглянуто основні недоліки та переваги застосування різних підходів до анестезії та особливості застосування різних препаратів, , висвітлено невирішені питання анестезіологічних підходів у пацієнтів під час стентування коронарних артерій з яких логічно випливають завдання дисертації.

В розділі, що присвячений матеріалам і методам дослідження, автор підкреслює, що в основу дослідження увійшли хворі з ішемічною хворобою серця яким виконано стентування коронарних артерій. Надано клінічну характеристику обстежених пацієнтів і методів дослідження та містить детальну інформацію про дизайн дослідження, розподіл на групи, методики дослідження.

Метою роботи було зниження відсотка ускладнень та підвищення ефективності аналгоседації при рентгенендоваскулярному стентуванні коронарних артерій шляхом розробки оптимальних методик анестезіологічного забезпечення. Це є складне завдання, яке потребує широкого дослідження методів анестезіологічної допомоги та препаратів, що для цього застосовується.

Виходячи з цього дисертант послідовно вивчає різні схеми анестезіологічного забезпечення. Він починає з дослідження необхідної та оптимальної глибини анестезії, досліджує найбільш використовувані схеми та препарати для

аналгоседації, робить висновки о їх ефективності та недоліках, на основі чого пропонує застосування вдосконалених схем та доводить їх ефективність.

Обговорення власних результатів засновано на глибокому логічному аналізі і є достовірним, що підтверджено у роботі сучасними статистичними дослідженнями отриманих даних.

Висновки зроблені логічно, відповідають меті та поставленим у роботі задачам. У них містяться лаконічно викладені практичні рекомендації для клінічного застосування, які підтверджені результатами власних досліджень.

VIII. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях, авторефераті

Результати дослідження знайшли відображення у 33 друкованих працях, у тому числі 21 статті у виданнях, що входять до переліку, затвердженого МОН України; 4 статті у міжнародних наукових виданнях, серед яких 3 статті входять до науко метричної бази Скопус, та у періодичному науковому виданні держави, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку. Отримано деклараційний патент України на корисну модель. За результатами доповідей на наукових Конгресах, симпозиумах, конференціях було опубліковано 7 тез.

IX. Недоліки, зауваження, запитання щодо змісту та оформлення дисертації.

Суттєвих зауважень до дисертаційної роботи не має.

Робота навантажена малюнками та таблицями, має місце велика кількість цифрового матеріалу та скорочень в розділі власних досліджень. Також у роботі є деякі фразеологічні неточності. Однак вони не знижують наукової цінності та не впливають на її загальну позитивну оцінку. Автором чітко сформульовано

диференційовані підходи до анестезіологічного забезпечення пацієнтів під час планового стентування коронарних артерій.

Результати досліджень, що опубліковано в наукових виданнях свідчать про професійну зрілість автора як науковця, лікаря, педагога. При рецензуванні роботи виникли такі запитання:

1. Які, з Вашої точки зору, переваги рейтингової оцінки порівняння даних, що було застосовано у восьмій главі роботи?
2. Чим ви можете пояснити вплив методик анестезії на рівень прозапальних цитокінів, що висвітлено в сьомій главі Вашої роботи?
3. Під час дослідження глибини седації в групі анксиолітичної седації Ви спостерігали дані BIS моніторингу майже на рівні свідомості. Чи Ви можете це пояснити?

Х. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Дзюби Дмитра Олександровича «Оптимізація анестезіологічного забезпечення під час стентування коронарних артерій» виконана під керівництвом наукового консультанта – д.мед.н., проф. Лоскутова О.А. представлена до захисту на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук за фахом - 14.01.30 – анестезіологія та інтенсивна терапія, є завершеним, самостійним дослідженням, в якому вирішується важлива наукова проблема – зниження відсотку ускладнень та підвищення ефективності аналгоседації при рентгенендоваскулярному стентуванні коронарних артерій шляхом розробки оптимальних методик анестезіологічного забезпечення.

Робота має важливе теоретичне і практичне значення, виконана на високому науковому рівні. Вона є суттєвим внеском у розвиток кардіоанестезіології. Впровадження в клінічну практику розроблених в ході дослідницької роботи підходів до анестезіологічного забезпечення під час стентування коронарних артерій, що дозволило знизити кількість ускладнень та покращити рівень комфорту пацієнтів в періопераційному періоді.

Робота за своєю актуальністю, методичним підходом її виконання, науковою новизною, обґрунтованими результатами дослідження, практичним значенням та оприлюдненням отриманих результатів в наукових працях відповідає пункту 13 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 року № 40, наказу Міністерства освіти і науки України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук від 23.09.2019 № 1220 та Постанови Кабінету Міністрів України «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» від 6 березня 2019 року №167, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 222 – Медицина, наукова спеціальність 14.01.30 «Анестезіологія та інтенсивна терапія».

Офіційний рецензент:

Генеральний директор

НДСЛ «Охматдит»

д.мед.н

В.А. Жовнір